

7215
26.03.2018

Not: 506 's' sisteminde
Gitmıyor

10/2724

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Hakkâri'nin Yüksekova ilçesinde Valilik tarafından yapılan duyuru ile 13 Mart 2016 gecesinden geçerli olmak üzere 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'nun 11/C maddesine dayanılarak gereğince ilçe merkezinin tamamında kesintisiz 79 gün süren sokağa çıkma yasağı uygulanmış ve bu süre zarfında güvenlik güçleri ilçede operasyonlar düzenlemişlerdir. 95 kişinin yaşamını yitirdiği; 6770 evin tahrip edildiği ilçede operasyonlar döneminde kullanılmış ancak patlamamış mühimmatların toplanmaması nedeniyle özellikle çocukların doğrudan etkilendiği yaşam hakkı ihlallerinin ortaya çıkarılması amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederim.

Bedia ÖZGÖKÇE ERTAN

1
Van Milletvekili

GEREKÇE

Dünyanın halen en önemli güncel sorunlarından olan ve her yıl binlerce insanın hayatını kaybetmesine veya sakat kalmasına yol açan mayın ve patlamamış mühimmat sorunu hâlihazırda Türkiye'nin de yurttaşların can güvenliği açısından ivedilikle çözmesi gereken bir sorunu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Hakkâri Valiliği'nin 13 Mart 2016'dan itibaren 79 gün boyunca uyguladığı sokağa çıkma yasağı döneminde kentte yıkıntılar arasında ya da çocukların rahatlıkla ulaşabileceği açık alanlarda/mazgal diplerinde patlamamış askeri mühimmat "unutulmuş"; söz konusu mühimmatlar tespit edilip ilgili kurumlara bildirilmesine rağmen kısıtlı olanaklar gerekçe gösterilerek toplatılmamıştır.

Patlamamış mühimmatın kentte oluşturacağı risklere yönelik endişeler aradan geçen zamanda ne yazık ki meydana gelen ölümlü ve yaralanmalı vakalarla gerçeğe dönüşmüştür.

En son 10 Mart 2018'de Güngör Mahallesi'nde, mahalle sokağa çıkma yasağı döneminde operasyonların en yoğun olduğu mahallelerdendir, boş arazide bulduğu cismi kurcalayan Berat Oktay (10) meydana gelen patlama sonucu ağır yaralı olarak kaldırıldığı hastanede yaşamını yitirmiş; hemen ertesi gün ise yine aynı mahallede evinin bahçesinde çalışan İbrahim Akdağ (30) bulduğu cismin patlaması ile ağır yaralanmıştır.

Yine aynı mahallede 2017 yılında ise E.Ç. (10) ve E.B. (10) adlı çocuklar da yerde buldukları cismin patlaması sonucu yaralanmıştı.

30 Eylül 2017 tarihinde de Eski Kışla Mahallesi'nde moloz yığınları içinde buldukları patlayıcı maddenin patlaması sonucunda Umut Kozay (5) hayatını kaybetmiş; ağabeyi Erhan Kozay (7) ise ağır yaralanmıştı.

11 Ekim 2016'da Cumhuriyet Mahallesi'ndeki boş arazide buldukları cismi kurcalarken meydana gelen patlamada yaralanan çocuklardan Umut Ayvalık (10) yaşamını yitirmişti.

Sokağa çıkma yasağının ardından patlamamış mühimmatların toplanmaması bahsedilen örneklerden de görüldüğü üzere çocuğun yaşam hakkını tehdit etmektedir.

Oysa Türkiye, 1997 yılında imzaya açılıp 1999'da yürürlüğe giren ve Ottawa Sözleşmesi olarak da bilinen Anti-Personel Mayınların Kullanımının, Depolanmasının, Üretiminin ve Devredilmesinin Yasaklanması ve Bunların İmhası ile İlgili Sözleşme'ye 2003 yılında taraf olup 2004 yılında onaylayarak bu konuda uluslararası yükümlülük altına girmiştir.

Sözleşme her ne kadar, taraf devletlerin anti-personel mayın kullanmasını, bunları geliştirmesini, üretmesini, bir başka şekilde edinmesini, depolamasını, elde tutmasını veya doğrudan ve dolaylı yoldan başkasına devretmesini yasaklasa da insan hakları hukukunun

geniş yorumlanması sonucu meskûn mahalde bırakılan/unutulan patlamamış mühimmatların da bu kapsamda değerlendirilmesi gerektiği düşünülmektedir.

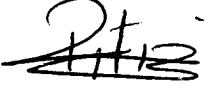
Nitekim 2006 yılında mühimmat patlaması sonucu yaralanan Salih Ülgen'in başvurusunda Anayasa Mahkemesi 18 Eylül 2014 tarihli kararında Anayasa'nın 17. maddesinde güvence altına alınan başvurucunun yaşam hakkının pozitif yükümlülük bakımından ihlal edildiğine karar vermiştir.

Bu bağlamda AİHM'in de Oruk/Türkiye (33647/04) Davası'nda AİHS'in 2. maddesinin ihlal edildiğine dönük kararı bulunduğunu da anımsatmak gerekir.

Keza resmi kurumların ve yetkililerin "kısıtlı olanak" iddialarının aksine 3 Şubat 2015 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6586 sayılı Kanun ile Milli Savunma Bakanlığı'na bağlı olarak "Türkiye Cumhuriyeti sınırları dâhilinde gerçekleştirilecek insani amaçlı mayın ve/veya patlamamış mühimmat temizliğine yönelik faaliyetleri yürütecek" Milli Mayın Faaliyet Merkezi (MAFAM) kurulmuştur. Lakin Yüksekova ilçesindeki sokağa çıkma yasağı kararından önce kurulmasına ve kuruluş amacına dönük olarak mühimmat temizleme çalışması yapması beklenen MAFAM'ın aradan geçen üç yıla rağmen hala faaliyetlerine başlamadığı anlaşılmaktadır.

Bu noktada sokağa çıkma yasakları sonrasında Yüksekova İlçesi'nde yaşam hakkını tehdit eden patlamamış mühimmat sorununun araştırılması; yaşamını yitirenlerin ailelerinin ya da hayatta kalan mağdurların adalete erişimlerinin; uğradıkları maddi ve manevi kaybın tazmini koşullarının ortaya çıkarılması amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasını talep ederim.

Filiz KERESTECİOĞLU
HDP İstanbul Milletvekili

Behçet YILDIRIM
HDP Adıyaman Milletvekili

Dirayet TAŞDEMİR
HDP Ağrı Milletvekili

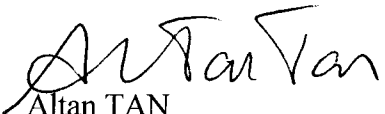
Ayşe ACAR BAŞARAN
HDP Batman Milletvekili

Saadet BECEREKLİ
HDP Batman Milletvekili

Mizgin IRGAÇ
HDP Bitlis Milletvekili

Altan TAN
HDP Diyarbakır Milletvekili

İmam TAŞÇIER
HDP Diyarbakır Milletvekili

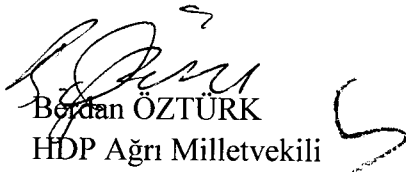

Sibel YİĞİTALP
HDP Diyarbakır Milletvekili

Mahmut TOGRUL
HDP Gaziantep Milletvekili

Meral DANIŞ BEŞTAŞ
HDP Adana Milletvekili

Berdan ÖZTÜRK
HDP Ağrı Milletvekili

Sırrı Süreyya ÖNDER
HDP Ankara Milletvekili

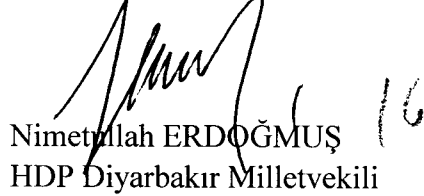

Mehmet Ali ASLAN
HDP Batman Milletvekili

Hişyar ÖZSOY
HDP Bingöl Milletvekili

Feleknas UCA
HDP Diyarbakır Milletvekili

Nimetullah ERDOĞMUŞ
HDP Diyarbakır Milletvekili

Ziya PİR
HDP Diyarbakır Milletvekili

Nihat AKDOĞAN
HDP Hakkari Milletvekili